

Heeft de stijgende en veranderende compositie van de beroepsbevolking effect gehad op arbeidsongeschiktheid?

Empirische analyses voor België, Nederland, Zweden en Denemarken

Meeusen, L., & Nys, A. (2013). *Do labor force evolutions affect the work incapacity caseload?* (CSB Working Paper No. 13/03). Antwerp: CSB.

Hoewel België zowel de uitkeringsperiodes als de niveaus van bepaalde vervangingsinkomens zoals werkloosheid heeft beperkt, is het beleid aangaande de arbeidsongeschiktheidsverzekering tot op heden onveranderd gebleven. Een stabiele pool van uitkeringstrekkers en jaarlijks nieuwe toetredingen hebben tot een sterke toename van het aantal arbeidsongeschikten geleid. Hoewel deze stijging zich heeft voorgedaan in de meeste EU-landen, treedt er door verschillen in de omvang en tempo van dit proces, een grote cross-nationale variatie op.

In de meeste EU-landen worden vergrijzing en gezondheid als de cruciale verklaringen naar voor geschoven voor de sterke groei in het aantal arbeidsongeschikten (Börsch-Supan, 2007; OECD, 2010). Hoewel deze factoren de nationale stijging in arbeidsongeschiktheidscaseload voor een groot deel kunnen verklaren, blijken ze niet relevant als verklaring voor de verschillen tussen landen. De cross-nationale variatie wordt bijgevolg toegeschreven aan instituties zonder enige verdere verklaring. Om een beter zicht te krijgen op de invloed van deze institutionele kaders trachten we dit aspect

in meer detail te benaderen. Meer bepaald ligt de focus van dit artikel op de invloed die de groeiende beroepsbevolking heeft gehad op het aantal arbeidsongeschikten.

De rationale voor de focus op de beroepsbevolking is dat er aan bepaalde criteria, onder andere wachttijd en een minimum arbeidsvolume, moet voldaan worden alvorens men aanspraak kan maken op de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. De evolutie van zowel de algemene als de vrouwelijke arbeidsmarktparticipatie kan aldus een significante verklarende kracht hebben voor de groei van het aantal arbeidsongeschikten. Verschillen in het tempo van deze processen kunnen vervolgens verklaring bieden voor de cross-nationale verschillen. In dit artikel zullen we dan ook trachten een antwoord te formuleren op de volgende vraag: 'Hoeveel van de groei en cross-nationale variatie in het aantal arbeidsongeschikten kan verklaard worden door de

evolutie van de beroepsbevolking en zijn componenten?

Evolutie van het aantal arbeidsongeschikten en de beroepsbevolking in vier EU-landen: België, Nederland, Zweden en Denemarken

In dit artikel werden België, Nederland, Zweden en Denemarken voor de verdere analyses geselecteerd. Hoewel deze selectie gedeeltelijk gebaseerd is op databeperking, laat het ons toe om landen met verschillende institutionele voorwaarden inzake arbeidsongeschiktheid alsook een verschillend verloop van de beroepsbevolking te onderzoeken.

De analyses in dit artikel zijn gebaseerd op administratieve data verzameld door De Deken in Clasen en Clegg (2011). Deze data bieden een vergelijkbare indicator van het aantal arbeidsongeschikten voor de periode 1980-2008.

De volgende uitkeringen zijn opgenomen in de indicator (Clasen & Clegg, 2011):

- België: invaliditeitsuitkeringen en primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen¹ (voor zowel werklozen, werknemers als zelfstandigen); uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten voor werknemers; inkomensvervangende uitkeringen en integratietegemoetkoming voor gehandicapten. Niet opgenomen is het gewaarborgd loon, betaald door werkgevers gedurende de eerste twee weken van ziekte bij arbeiders en gedurende de eerste dertig dagen voor bedienden;
- Nederland: ZW-uitkeringen (ziektewet); verplichte ziekte betaling WULBZ (wet uitbreiding loondoorbetalingsverplichting); WAO uitkeringen voor loontrekkenden (wet op arbeidsongeschiktheid) en WAZ uitkeringen voor zelfstandigen (wet arbeidsongeschiktheid zelfstandigen); vanaf 2004 voor allen WIA (wet inkomen en arbeid); Wajong uitkeringen voor gehandicapte jongeren (wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten);
- Denemarken: ziekte uitkeringen (sygedagpenge ved sygdom); arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (fortidspension);
- Zweden: ziekte uitkeringen (sjukpenning); permanente arbeidsongeschiktheid uitkeringen

(fortidspension); tijdelijke arbeidsongeschiktheid uitkeringen (sjukbidrag)².

Deze indicator toont opmerkelijke verschillen tussen de vier betrokken landen wat betreft de evolutie van het aantal arbeidsongeschikten voor de periode 1980-2008. De cijfers tonen aan dat de evoluties van Nederland en Zweden enige fluctuaties hebben gekend, terwijl België en Denemarken een veel kleinere maar gestage stijging tonen.

Om een cross-nationale vergelijking te kunnen maken, is het echter niet het absoluut aantal uitkeringstrekkers dat van belang is, maar veeleer het aantal arbeidsongeschikten als percentage van de populatie 15- tot 65-jarigen. Wanneer we de evolutie van deze groepen bekijken, merken we dat, net zoals voordien, Nederland en Zweden een eerder turbulente evolutie hebben gekend. Denemarken sluit zich nu aan bij deze twee landen. Hoewel deze drie landen elkaar sterk benaderen over de periode 1980-2008, neemt Zweden vanaf 1997 gestaag de leiding. Verder vertoont Nederland over het algemeen een iets hoger niveau dan Denemarken. Over de gehele periode bevinden de cijfers van de drie landen zich grotendeels tussen de 8% en 12%. België heeft duidelijk het minst aantal arbeidsongeschikten en toont een nogal stabiel verloop over de betrokken periode. Vanaf 2000 valt er een lichte stijging waar te nemen van 6% naar 7%.

Voor de evolutie van de beroepsbevolking² werden de OESO-statistieken (OECD.stat, 2013) geraadpleegd die vergelijkbare data bieden voor de periode 1983-2008. In deze periode zien we de sterkste groei van de beroepsbevolking in Nederland. De beroepsbevolking in België is opmerkelijk minder sterk toegenomen, maar heeft alsnog een positieve evolutie gekend. Denemarken en Zweden daarentegen hebben over de gehele periode een stabiel niveau van de beroepsbevolking aangehouden.

Correctie: het aantal arbeidsongeschikten gecorrigeerd voor de evolutie van de beroepsbevolking

De verschillen tussen landen die ter sprake kwamen in de vorige paragraaf van dit artikel, worden hier in meer detail besproken. Hoewel we in zowel België, Nederland, Denemarken en Zweden

een zeer uitgesproken stijging van de arbeidsongeschiktheidscaseload kunnen waarnemen, blijken de begin- en groe niveaus aanzienlijk te verschillen. Om exact na te gaan welke factoren deze verschillen tussen landen drijven, corrigeren we het aantal arbeidsongeschikten voor de beroepsbevolking en diens componenten. Op deze manier kan worden nagegaan welke invloed de beroepsbevolking heeft gehad en of dit de nationale groei en bijgevolg de variatie tussen landen (gedeeltelijk) kan verklaren.

Methode

Om de impact van de beroepsbevolking te bepalen, wordt in eerste instantie een *counterfactual* van de caseload berekend waarin de evolutie van de beroepsbevolking weg gefilterd is. Anders geformuleerd: er wordt nagegaan hoe het aantal arbeidsongeschikten zou zijn geëvolueerd, moest de beroepsbevolking onveranderd zijn gebleven over de gehele periode. Door het aantal arbeidsongeschikten in jaar x te delen door het niveau van de beroepsbevolking in jaar x , en dit te vermenigvuldigen met het niveau van de beroepsbevolking in een beginjaar, wordt de evolutie van de beroepsbevolking stabiel gehouden over de gehele periode. Gebruikmakend van de data voor 1983-2008, levert dit een counterfactual op van het aantal arbeidsongeschikten in 2008, op de structuur van de beroepsbevolking in 1983.

Wanneer we in tweede instantie het werkelijk aantal arbeidsongeschikten vergelijken met deze counterfactual, krijgen we een indicatie van de proportie arbeidsongeschiktheidsgroei in de periode 1983-2008 die verklaard wordt door de evolutie in de beroepsbevolking. In andere woorden, door de evolutie van de beroepsbevolking te elimineren, krijgen we gecorrigeerde en vergelijkbare arbeidsongeschiktheidscijfers.

Om de impact van de totale beroepsbevolking te berekenen, is de counterfactual gedefinieerd op basis van de volgende formule:

$$(1) \quad COUNTERFACTUAL_{TOT} = \frac{ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSCASELOAD '08}{BEROEPSBEVOLKING_{TOT} '08} \cdot BEROEPSBEVOLKING_{TOT} '83$$

Bepaalde Amerikaanse studies menen echter dat het niet zozeer de beroepsbevolking in het algemeen, maar veeleer de groei in vrouwelijke arbeidsmarktparticipatie is die verklaring biedt voor het stijgend aantal arbeidsongeschikten (Duggan & Imberman, 2009). Om na te gaan of dit fenomeen evenzeer speelt binnen EU-landen, decomposeren we de totale beroepsbevolking in de respectievelijke sociaal-demografische componenten om een meer gedetailleerd beeld van het gewicht van elke afzonderlijke component te krijgen. Door te differentiëren op basis van geslacht, leeftijd en arbeidsmarktstatus, wordt de beroepsbevolking opgedeeld in acht exclusieve categorieën.

In eerste instantie wordt de beroepsbevolking opgedeeld naar geslacht. Zowel de mannelijke als de vrouwelijke beroepsbevolking hebben een positief verloop gekend in de periode 1983-2008. De groei van de vrouwelijke beroepsbevolking was echter veel hoger dan de groei in de mannelijke beroepsbevolking. Niet enkel treden meer vrouwen toe tot de arbeidsmarkt, ze blijven ook tot op latere leeftijd actief dan vroeger (RIZIV, 2011). Er wordt verwacht dat de vrouwelijke beroepsbevolking, door deze sterke stijging, een significante verklaring biedt voor de groei van het aantal arbeidsongeschikten.

Vervolgens worden de componenten van geslacht verder opgedeeld naar de leeftijd van de beroepsbevolking. De OESO toont dat het aantal arbeidsongeschikten positief wordt beïnvloed door de vergrijzing van de beroepsbevolking (OECD, 2010). Om deze reden wordt verwacht dat de groei in het aantal arbeidsongeschikten eveneens verklaard kan worden door de evolutie in het aantal ouderen. We maken twee leeftijdsgroepen aan: 15- tot 49-jarigen en 50- tot 64-jarigen.

Tot slot wordt, om een gedetailleerder beeld te krijgen van de exacte bijdrage van elke groep, een onderscheid gemaakt tussen de tewerkgestelden en werklozen.

De beroepsbevolking wordt aldus gedecomposeerd in de volgende acht, exclusieve categorieën:

- (1) tewerkgestelde mannen, 15- tot 49-jarigen;
- (2) tewerkgestelde mannen, 50- tot 64-jarigen;
- (3) werkloze mannen, 15- tot 49-jarigen;
- (4) werkloze mannen, 50- tot 64-jarigen;
- (5) tewerkgestelde vrouwen, 15- tot 49-jarigen;
- (6) tewerkgestelde vrouwen,

50- tot 64-jarigen; (7) werkloze vrouwen, 15- tot 49-jarigen; (8) werkloze vrouwen, 50- tot 64-jarigen.

Om de individuele impact van deze acht categorieën op de groei van de arbeidsongeschiktheids-caseload te onderzoeken, gebruiken we een alternatieve versie van de eerste formule. Er worden acht counterfactuals berekend die elk de data van één van de componenten afzonderlijk opneemt:

$$(2) \quad COUNTERFACTUAL_{COMPONENT} = \frac{ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSCASELOAD '08 * COMPONENT '08}{COMPONENT '83}$$

Om de counterfactuals correct te interpreteren, wordt in de uiteindelijke resultaten rekening gehouden met het relatieve aandeel dat elke component kende in de beroepsbevolking.

Counterfactuals

Tabel 1 toont, op basis van de administratieve data van De Deken in Clasen en Clegg (2011), en beroepsbevolkingsstatistieken van de OESO (OECD, stat, 2013), de groei in het absoluut aantal arbeidsongeschikten (rij a) en de beroepsbevolking (rij b). Verder toont de tabel de counterfactual van het aantal arbeidsongeschikten gecontroleerd voor de beroepsbevolking (rij c). Rij d toont de proportie van de groei van het aantal arbeidsongeschikten die verklaard wordt door de evolutie van de beroepsbevolking. De gewogen bijdrage van de acht exclusieve componenten in deze verklaarde proportie wordt weergegeven in rijen e tot en met l.

Uit tabel 1 blijkt dat in landen waar de beroepsbevolking een sterke groei heeft gekend, dit is Nederland (50,8%) en België (23,6%), een aanzienlijk deel van de arbeidsongeschiktheidsgroei kan worden toegeschreven aan deze evolutie. Het

Tabel 1.
Counterfactuals van de arbeidsongeschiktheids-caseload

Tabel 1a.
België

	1983	2008	groei '83-'08
(a) Arbeidsongeschiktheid (feitelijke caseload)	347 047	492 031	41,78
(b) Beroepsbevolking (15-64)	3 841 055	4 746 647	23,58
(c) Counterfactual arbeidsongeschiktheid (counterfactual op de structuur van de beroepsbevolking in '83)	347 047	398 159	14,73
(d) Proportie van de caseload groei verklaard door de evolutie van de beroepsbevolking: (a) - (c) Relatieve bijdrage van de verschillende componenten van de beroepsbevolking in (d):			27,05
(e) Mannen	Tewerkgesteld	15-49	3,29
(f)		50-64	3,03
(g)	Werkloos	15-49	-0,66
(h)		50-64	-0,16
(i) Vrouwen	Tewerkgesteld	15-49	16,66
(j)		50-64	7,58
(k)	Werkloos	15-49	-2,93
(l)		50-64	0,24

Tabel 1b.

Nederland

				1983	2008	groei '83-'08
(a)	Arbeidsongeschiktheid (feitelijke caseload)			950 000	1 058 000	11,37
(b)	Beroepsbevolking (15-64)			5 709 000	8 607 000	50,77
(c)	Counterfactual arbeidsongeschiktheid (counterfactual op de structuur van de beroepsbevolking in '83)			950 000	701 719	-26,13
(d)	Proportie van de caseload groei verklaard door de evolutie van de beroepsbevolking: (a) – (c) Relatieve bijdrage van de verschillende componenten van de beroepsbevolking in (d):					37,50
(e)	Mannen	Tewerkgesteld	15-49			9,67
(f)			50-64			7,62
(g)		Werkloos	15-49			-4,88
(h)			50-64			-0,56
(i)	Vrouwen	Tewerkgesteld	15-49			19,09
(j)			50-64			8,08
(k)		Werkloos	15-49			-1,67
(l)			50-64			0,13

Tabel 1c.

Denemarken

				1983	2008	groei '83-'08
(a)	Arbeidsongeschiktheid (feitelijke caseload)			290 851	375 000	28,93
(b)	Beroepsbevolking (15-64)			2 611 000	2 908 000	11,38
(c)	Counterfactual arbeidsongeschiktheid (counterfactual op de structuur van de beroepsbevolking in '83)			290 851	336 675	15,76
(d)	Proportie van de caseload groei verklaard door de evolutie van de beroepsbevolking: (a) – (c) Relatieve bijdrage van de verschillende componenten van de beroepsbevolking in (d):					13,18
(e)	Mannen	Tewerkgesteld	15-49			3,34
(f)			50-64			5,72
(g)		Werkloos	15-49			-3,27
(h)			50-64			-0,42
(i)	Vrouwen	Tewerkgesteld	15-49			4,71
(j)			50-64			6,41
(k)		Werkloos	15-49			-3,11
(l)			50-64			-0,21

Tabel 1d.

Zweden

				1983	2008	groei '83-'08
(a)	Arbeidsongeschiktheid (feitelijke caseload)			510 678	659 030	29,05
(b)	Beroepsbevolking (15-64)			4 330 000	4 784 000	10,48
(c)	Counterfactual arbeidsongeschiktheid (counterfactual op de structuur van de beroepsbevolking in '83)			510 678	596 505	16,81
(d)	Proportie van de caseload groei verklaard door de evolutie van de beroepsbevolking: (a) - (c) Relatieve bijdrage van de verschillende componenten van de beroepsbevolking in (d):					12,24
(e)	Mannen	Tewerkgesteld	15-49			-0,37
(f)			50-64			4,33
(g)		Werkloos	15-49			1,36
(h)			50-64			0,27
(i)	Vrouwen	Tewerkgesteld	15-49			0,06
(j)			50-64			4,90
(k)		Werkloos	15-49			1,45
(l)			50-64			0,23

Bron: Clasen & Clegg (2011), OECD.stat (2013)

is opmerkelijk dat ook in landen met een kleinere groei van de beroepsbevolking, zoals Zweden (10,5%) en Denemarken (11,4%), deze evolutie eveneens een belangrijke verklarende factor blijkt te zijn.

Opmerkelijk is de resterende counterfactual groei van het aantal arbeidsongeschikten, dit is het residuële deel van de arbeidsongeschiktheidsgroei dat niet verklaard wordt door de evolutie van de beroepsbevolking. Met Nederland als enige uitzondering zien we dat de cijfers van België, Zweden en Denemarken elkaar dicht benaderen. Zonder verder in detail te treden met betrekking tot het nationaal beleid, willen we toch meegeven dat Nederland een eerder turbulent beleidsparcours heeft afgelegd, met een sterke focus op het reduceren van het aantal arbeidsongeschikten. Dit kan verklaren waarom Nederland het enige land is waar de counterfactual groei negatief is. Een mogelijke interpretatie is dat de positieve beleidseffecten (die de negatieve counterfactual groei opleveren)

overschreden zijn door de evolutie van de beroepsbevolking, resulterend in een positieve werkelijke groei.

Door het verklaarde aandeel op te delen in de sociaal demografische componenten van de beroepsbevolking, krijgen we duidelijkheid omtrent het gewicht van elk van deze individuele drijfveren. Hoewel de rangorde van de verschillende componenten verschilt over de vier landen, is vrouwelijke tewerkstelling veruit de belangrijkste drijfveer. De aanzienlijke stijging in vrouwelijke beroepsbevolking heeft de fractie vrouwelijke individuen verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid, doen stijgen. Deze stijging heeft op zijn beurt geleid tot een hoger aandeel dat aanspraak heeft gemaakt op een arbeidsongeschiktheidsuitkering. In Zweden en Denemarken, waar mannelijke en vrouwelijke tewerkstelling in 1983 reeds weinig discrepantie vertoonde, is het effect van de evolutie van vrouwelijke tewerkstelling lager dan in België en Nederland, waar deze genderdifferentiatie meer uitgesproken was.

Conclusie en beleidsaanbevelingen

Hoewel eerdere studies de cross-nationale verschillen en de groei van de arbeidsongeschiktheids-caseload hebben toegeschreven aan verschillen in gezondheidsstatus en demografie, werd er geen sterke verklarende kracht gevonden in deze twee drijfveren voor de grote cross-nationale verschillen. Nationale instituties werden bijgevolg gezien als de belangrijkste verklaring om de groeiende discrepantie te verklaren. Zonder een duidelijk begrip van wat deze instituties juist inhouden, vinden we deze verklaring tekort schieten. Vertrekkende vanuit de verschillen in zowel beginniveaus als evoluties van de beroepsbevolking in elk van de betrokken landen, werd in dit artikel nagegaan of de beroepsbevolking indirect een impact heeft gehad op de groei van het aantal arbeidsongeschikten.

De huidige studie beantwoordde daarom een tweeledige onderzoeksvraag: 'Hoeveel van de nationale groei (1) en cross-nationale variatie (2) in het aantal arbeidsongeschikten kan verklaard worden door de evolutie van de beroepsbevolking en zijn componenten?'

(1) Enerzijds zijn we geïnteresseerd in het corrigeren van de nationale groei van het aantal arbeidsongeschikten voor de evolutie van de beroepsbevolking. Meer specifiek gesteld: we vroegen ons af of de aanzienlijke stijging in vrouwelijke beroepsbevolking de belangrijkste drijfveer was achter het stijgend aantal arbeidsongeschikten. Resultaten hebben aangetoond dat vrouwelijke tewerkstelling de grootste drijfveer is geweest in de vier landen. Het verklaarde aandeel van de arbeidsongeschiktheidsgroei door deze component verschilt echter tussen de vier landen. (2) Anderzijds waren we verbaasd door de grote cross-nationale variatie in het aantal arbeidsongeschikten. We vroegen ons af of deze verschillen stand zouden houden eenmaal gecorrigeerd voor het effect van de beroepsbevolking. Met Nederland als enige uitzondering, toont de residuele groei van het aantal arbeidsongeschikten opmerkelijke gelijkenissen in België, Denemarken en Zweden, resulterend in een veel kleinere variatie tussen de landen.

Door te focussen op deze gedetailleerde component van instituties, werd aangetoond dat gecontroleerd voor de beroepsbevolking: (1) er slechts een

kleine residuele nationale groei overblijft van het aantal arbeidsongeschikten en (2) dat de variatie tussen de landen grotendeels verdwijnt.

Het belang van de huidige bevindingen zit vooral in de decompositie die gebruikt werd om de input van de verschillende componenten van de beroepsbevolking te onthullen. Door deze methode toe te passen zijn we in staat de specifieke bijdrage van elke sociaal demografische component van de beroepsbevolking te duiden. Dit kader laat toe om te specificeren dat de groei van het aantal arbeidsongeschikten vooral gedreven werd door de evolutie in vrouwelijke tewerkstelling in de leeftijdscategorie 15- tot 49-jarigen.

Gezien de analyses gebaseerd zijn op vier landen waar een duidelijk tweeverdienersgezinmodel bestaat, zou verder onderzoek deze analyse moeten uitbreiden naar landen waar men een mannelijk kostwinnersmodel met lage vrouwelijke tewerkstelling vindt. Gebaseerd op de conclusie met betrekking tot de vier onderzochte landen in dit artikel – namelijk vrouwelijke tewerkstelling als belangrijkste drijfveer voor de arbeidsongeschiktheidsevolutie – verwachten we een veel lagere verklarende kracht van de beroepsbevolking in landen met een mannelijk kostwinnersmodel.

*Leen Meeusen
Annemie Nys
CSB – UA*

Noten

1. Vanaf 1992 moet de werkgever de eerste twee tot vier weken van ziekte uitkeringen betalen. De NEI-OECD simuleert deze caseload met een formule die de lengte van de periode die de werkgever moet betalen, en de ratio ziekte-dagen per ontvanger van de uitkering in 1980 mee in rekening neemt. Johan De Deken heeft deze procedure uitgebreid voor de periode na 2000.
2. Beroepsbevolking: de personen die actief zijn op de arbeidsmarkt, hetzij als werkzoekende, hetzij als werkende volgens de ILO-bepaling. De ILO-werkenden zijn personen die in de referentieweek minstens één uur betaalde arbeid hebben verricht. De ILO-werklozen zijn de niet-werkenden die afgelopen vier weken actief naar werk gezocht hebben en onmiddellijk beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt

(= binnen de twee weken een nieuwe job kunnen beginnen), samen met de niet-werkenden die een job hebben gevonden die binnen de drie maanden begint (ILO, 2013).

Bibliografie

- Börsch-Supan, A. (2007). *Work Disability, Health, and Incentive Effects* (MEA Discussion Paper 135). Mannheim: MEA.
- Clasen, J., & Clegg, D. (2011). *Regulating the Risk of Unemployment: National Adaptations to Post-Industrial Labour Markets in Europe*. New York: Oxford University Press.
- Duggan, M., & Imberman, S.A. (2009). Why are the Disability Rolls Skyrocketing? The Contribution of Population Characteristics, Economic Conditions and Program Generosity. In D.M. Cutler, & D.A. Wise (Eds.), *Health at Older Ages: The Causes and Consequences of Declining Disability among the Elderly* (pp. 337-379). Chicago: University of Chicago Press.
- ILO. (2013). *Resolution concerning statistics of the economically active population, employment, unemployment and underemployment*. Online geraadpleegd januari 2013: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087481.pdf.
- OECD. (2010). *Sickness, Disability and Work: Breaking the Barriers. A synthesis of findings across OECD countries*. Parijs: OECD.
- OECD.stat. (2013). *Annual Labour Force Statistics Database*. Online geraadpleegd januari 2013: <http://www.oecd.org/employment/emp/onlineoecdemploymentdatabase.htm#unr>, 2013.
- RIZIV. (2011). *Verklarende factoren met betrekking tot de stijging van het aantal invaliden: loontrekkenden (gegevens 1989-2009)*.